

De veghe în urbea arădeană

Scrisoare deschisă

Către: Primăria Municipiului Arad
Consiliul Județean Arad
Inspectoratul Jandarmeriei Județene Arad
Gospodăria municipiului Arad
Poliția locală

În atenția conducerilor instituțiilor

Primăriei Municipiului Arad, a Consiliului Județean Arad, a Inspectoratului Jandarmeriei Județene Arad, a Gospodăriei municipiului Arad, a Poliției locale

**Stimate doamne,
stimați domni,**

Suntem un grup de asociații arădene implicate și preocupate de calitatea vieții urbei noastre și aducem prin prezenta adresă, cu tot respectul, în atenția dvs., ca factori decidenți ai standardelor politic, economic, social, cultural ale municipiului nostru, câteva aspecte deosebit de dezonorante și tot mai greu de acceptat pentru mândrii lui locutori.

Aradul se găsește în declin urbanistic, cu un aspect neglijat, dezolant, având imaginea unei așezări deloc citadine, profund subprovinciale, mult în urma altor orașe din împrejurimi. Aradul este, a devenit "un oraș nefericit", după expresia arhitectului Miloș Cristea.

Oradea este un oraș vestic în plină ascensiune, real exemplu de gospodărire și de atragere a fondurilor europene, Timișoara – superior Aradului ca investiție, în continuă schimbare în bine ca urmare a cuceririi titlului de Capitală Europeană Culturală, Baia Mare – oraș plin de verdeață, curat, în dezvoltare, ca să nu amintim de alte orașe mai îndepărtate din județul Alba: Alba Iulia deosebit de spectaculos și ofertant pentru turiști, Blajul, o perlă căreia i s-a redat strălucirea.

Și exemplele ar putea continua cu Sibiu și Clujul. Toate în defavoarea și scăderea Aradului.

În ciuda faptului că deținem aproximativ 300 de clădiri de patrimoniu - însemnate pe fațadele dezintegrate cu semnul "Monument istoric" -, că suntem un oraș cu o minunată, de invidiat, arhitectură *Art nouveau* de sec. XIX, clădirile arădene și-au pierdut demult strălucirea, iar înfățișarea lor e una jalnică.

Numai cine își acoperă ochii nu este afectat de arhitectura în continuă degradare a orașului de pe Mureș! Clădiri părăsite, centrul înțesat cu magazine second – hand, ganguri în paragină, porți dezafectate, parcuri puține și neîngrijite, buruieni printre dalele din pavaj și pe la baza clădirilor, lacul Pădurice înțesat cu peturi și mizerii, spațiile verzi de asemenea, capacele de canal folosite pe post de tomberoane, tomberoane care deversează, boscheți cu hârtii, cutii de sucuri și bere, etc. Când vine vorba de Arad, frumoasă este doar imaginea filmată din avion, decum te apropii te dezgustă detaliile și aerul decadent al orașului.

Mărturisim că nu ne place defel poluarea vizuală cu tot felul de reziduuri ale vieții din cetate, nici degradarea clădirilor istorice, nici lipsa de implicare a autorităților și nici cea a conorășenilor noștri, nu ne place.

S-au făcut, în timp, acțiuni de igienizare, asociații ecologice au adunat munți de gunoaie de pretutindeni, dar se pare că exemplul personal și educația de acasă, din instituțiile de învățământ nu sunt suficiente, drept pentru care aducem în discuție și supunem atenției dvs., câteva variante de lucru, care să ducă la civilizarea orașului.

1. Pentru o mai bună conștientizare a locuitorilor orașului nostru, propunem ca din partea Jandarmeriei, a Poliției locale sau a Administrației locale să se activeze o patrulă de control, una la câteva străzi care să aibă menirea de a atrage atenția și de a sancționa verbal și chiar contravențional pe cetățenii care aruncă în diverse locuri gunoaie, altundeva decât în locurile amenajate. Cu mențiunea ca Primăria să-și facă datoria ca factor principal responsabil de curățenia urbei.

2. România și Aradul, sunt spații ale nervozității și agresiunilor fonice venite din partea șoferilor. De dimineață și până seara, străzile și creierul nostru sunt asediate de claxonatul fără rost emis de șoferi tupești și fără conduită civică. Propunem ca patrulele Poliției rutiere să ia măsuri de stopare a acestui gen de manifestări indisciplinate și necivilizate.

3. De ce nu se atrag în Arad fonduri europene pentru restaurarea orașului? Nu ne permite legislația, dar altora cum le permite?! Poate un schimb de experiență, o consiliere oferită de primarii de succes nu ar strica în acest sens!

Nu știm cum Oradea, un oraș cu 200.000 de mii de locuitori, primarul Ilie Bolojan (care a renunțat la orice funcție politică ca să ducă la final marile proiecte ale Oradei!) reușește să implementeze pe bani europeni proiecte extraordinare de infrastructură: recondiționarea clădirilor istorice, refacerea și extinderea pietonalului, drumuri, poduri, etc., iar Oradea reușește astfel să fie un oraș, falnic, vizibil, modern, competitiv, european.

Aradul a rămas, în ciuda unor investiții, un oraș de mahala tocmai datorită lipsei de respect pe care autoritățile actuale și unii dintre concetățenii noștri îl dovedesc față de obrazul orașului. Nu credem că arădenii merită acest "tratament" dacă luăm în considerare impozitele percepute de administrație! Printre cele mai mari din țară. Atâta vreme cât cetățenii își plătesc datoriile față de stat, e normal să-și dorească trai, servicii, ambient pe măsură. Aradul de ce nu ne oferă toate astea?

Suntem oraș de graniță și de tranzit prea puțin vizitat! De ce? nu avem nici măcar un Birou de informare turistică, nu un sistem de promovare turistică prezent încă din gară și din autogări, în stațiile de tramvai, ca în occident! La nivel municipal și județean s-au făcut proiecte de prospectare a ofertelor turistice, numite prețios "strategii" de dezvoltare și atragere a vizitatorilor înspre municipiul nostru. Care este rezultatul? Nemaivorbind despre faptul că ar fi contraproductiv să facem reclamă unui oraș care cade, la propriu și în care în locul reconstrucției primează anunțurile: "Atenție, cad ornamente!", "Atenție, cade tencuială!"

"Bulevardul Revoluției"... plin de second-hand-uri și ziduri coșcovite! Acestea vorbesc exact de starea pauperă a locuitorilor, de nepăsarea autorităților. Nu se găsesc mijloace financiare și nici legislative ca fața orașului să se îmbroșteze. Cad stucaturi, decorațiuni, statui și nu vom fi în stare să le refacem vreodată! Ele reprezintă istoria noastră. Asistăm cu mâinile în sân la un spectacol grotesc de mutilare a arhitecturii urbanistice! E inadmisibil!

Domnilor, ca administratori ai urbei, găsiți soluții! Salvați ORAȘUL! Refaceți spiritul și farmecul lui!

Vizitatorii, câți sunt ei, deplâng starea de ruină a orașului și se întreabă mirați ce mecanisme neînțelese stau la baza nepăsării pentru un oraș atât de bogat arhitectural ca Aradul.

Nu de mult, un scriitor plecat de 20 de ani din Arad la Brașov, a fost întrebat dacă s-ar reîntoarce acasă. A răspuns fără ezitare: "La ce să vin?!" Și a dat imediat exemple: aspectul orașului, prețurile mari practicate aci, remunerația mică în cultură.

Clădiri istorice sunt pe cale să fie pierdute pe veci: Teatrul Vechi - "Hirschl", aici a avut loc primul spectacol de teatru în limba română a trupei "Pascaly" cu Eminescu sufleor, Redacția Ziarului "Tribuna" - o relictă a păstrării ființei neamului, Casa "Desseanu" - loc al marilor întâlniri, "Casa Memorială Ștefan Cicio Pop" - un reper istoric, Cazinoul, Fabrica de automobile "Marta" - prima uzină de automobile de pe actualul teritoriu al României, Cetatea Aradului unică în România, vechiul depozit de tutun având un conac cu arhitectură românească rară în Arad, imobile de pe străzi centrale: "Episcopiei", "Horia", "Crișan", "Gh. Popa de Teiuș", "Elena Ghiba Birta", "Unirii", etc. Și nu îndrăznim să ne îndreptăm spre străzile laterale: "Preparandiei", "Dimitrov".

Se prăbușesc palatele Aradului cu istoria lor cu tot! Palatele "Bohuș" "Szantay", "Neumann", "Episcopal Sârbesc" și altele. Nu ne mai referim la cetățile și palatele din județ! A trecut și anul "Centenarului", iar noi nu reușim să ne ridicăm la nivelul prezervării și a respectului pentru comorile ridicate de înaintași, nu să construim un Monument al Marii Uniri, cum se plănuiește de un veac!

Rugăm să se facă demersuri pentru primenirea, restaurarea și conservarea, reînvierea orașului nostru!

Dacă în alte locuri s-a putut, înseamnă că neputința noastră vine din indolență nepăsătoare. NIMIC nu ne dă dreptul să ne batem joc de acest patrimoniu cultural

imobil prețios pe care-l deținem vremelnic, care nu ni se datorează, pe care ni l-au ”împrumutat” strămoșii pentru strănepoții noștri.

În numele asociațiilor, a organizațiilor semnatare ale acestei scrisori, așteptăm răspunsul dvs.

SALVAȚI SUFLETUL ARADULUI!

Cu speranță și încredere:

Asociația ”Pro urbe”, Liga Scriitorilor din România - filiala Arad, Asociația ”Culori cu Suflet”, ”Ascent” Group, Asociația ”Condor” Club Arad, Foto Club Arad, Asociația Aradul Civic, Fundatia Art Clasic.

Chemăm alături de noi cetățeni, asociații și societăți interesate de soarta orașului nostru.